

Kas yra partizanai?

Šeštadieninėse mokyklose mes išmokstame, kad partizanai yra didvyriai. Jie žuvo, gindami Lietuvos laisvę nuo sovietų.

Bet Rusijos žiniasklaida kitaip kalba apie Lietuvos partizanus. Jie kalba, kad partizanai buvo plėšikai ir žudė nekaltus žmones. Kartais ir lietuviai taip kalba.

Partizan Antanas Kraujelis - Siaubūnas. (llks.lt nuotr.)

Pvz., Antanas Kraujelis buvo paskutinis Aukštaitijos partizanas. Jis 1965 m. nusišovė, kai saugumiečiai apsupo namus, kuriuose jis slapstėsi. Šalia to namo dabar stovi paminklas.

Paminklas A. Kraujeliui prie sodybos, kur jis žuvo. (llks.lt nuotr.)

Kai kurie lietuviai reikalauja, kad paminklas būtų pašalintas nes Kraujelis nužudė 11 nekaltų žmonių.

Lietuvos Laisvės kovotojų sąjunga sutinka, kad Kraujelis juos nužudė. Bet jie nesutinka, kad tie žmonės buvo nekalti. Jie buvo kolaborantai, jie bendradarbiavo su sovietais okupantais.

Jie pripažįsta, kad du iš tų 11 - Leokadija ir Pranas Gečiai - nebuvo kolaborantai. Partizanai manė, kad jie išdavė kitus partizanus, bet jie klydo. Tačiau kiti devyni nužudytieji tikrai buvo kolaborantai.

Kyla du klausimai:

Ar dėl padarytos klaidos Kraujelio nebegalime laikyti didvyriu? Ką tu manai?

Ar karo metu galima žudyti beginklius žmones todėl, kad jie kolaborantai? Ką tu manai?

Dar vienas klausimas: Ar tuo metu buvo karo stovis Lietuvoje? Kasmet Rusijos užsienio reikalų ministerija pasiskundžia, kad lietuviai perrašo istoriją. Rusijos URM sako, kad partizanai buvo žudikai ir nacių kolaborantai, kad tuo metu Lietuvoje karo stovio nebuvo. Jie reikalauja, kad lietuviai tai pripažintų.

Lietuviai galvoja priešingai - kad Rusijos URM nori perrašyti tų laikų istoriją. Rusai nenori, kad pasaulis manytų, jog Lietuva buvo okupuota. Jie nori, kad

pasaulis tikėtų, jog Lietuva savo noru įstojo į Tarybų sąjungą. Sunku taip sakyti, jei partizanai laikomi krašto gynėjais.

Generolas Jonas Žemaitis, partizanų vadas. (bernardinai.lt nuotr.)

Lietuviai atkreipia dėmesį į tai, kad 1949 m. gen. Jonas Žemaitis sujungė visus partizanus Lietuvoje ir sukūrė Lietuvos kariuomenę, kuri kovojo prieš sovietus okupantus. Kariuomenė turėjo uniformas ir organizacinę struktūrą. Buvo tikra kariuomenė.

Mums būtų labai įdomu išgirsti, ką galvoji - ar didvyris gali daryti klaidas? Ar pateisinamas beginklių žmonių nužudymas, jei jie padeda okupantams karo metu? Ar Lietuvos partizanai buvo kariuomenė, kuri kovojo kare prieš sovietus okupantus? Ar tau įdomu skaityti apie partizanus ir apie tai, kaip istorija rašoma?

Žodynėlis.

sovietai: priklausantys Tarybų sąjungai; *soviets*

Tarybų sąjunga: valstybė, gyvavusi nuo 1922 metų gruodžio 30 d. iki 1991 gruodžio 25 d. Nuo 1956 metų Tarybų sąjungą sudarė 15 respublikų, kurioms vadovavo komunistų partija su centru Maskvoje. Ji pasižymėjo žiaurumu ir netolerantiškumu, pvz., turėjo slaptą policiją (KGB), kuri sekdamo žmones, juos suimdavo, kankindavo, išsiųsdavo į Sibirą, nužudydavo, persekiavo ir t.t.:

Armėnijos Tarybų Socialistinė Respublika (1922-1991)
Azerbaidžano Tarybų Socialistinė Respublika (1922-1991)
Baltarusijos Tarybų Socialistinė Respublika (1922-1991)
Estijos Tarybų Socialistinė Respublika (1940-1991)
Gruzijos Tarybų Socialistinė Respublika (1922-1991)
Kazachijos Tarybų Socialistinė Respublika (1936-1991)
Kirgizijos Tarybų Socialistinė Respublika (1936-1991)
Latvijos Tarybų Socialistinė Respublika (1940-1991)
Lietuvos Tarybų Socialistinė Respublika (1940-1990)
Moldavijos Tarybų Socialistinė Respublika (1940-1991)
Rusijos Tarybų Federacinė Socialistinė Respublika (1918-1991)
Tadžikijos Tarybų Socialistinė Respublika (1929-1991)
Turkmėnijos Tarybų Socialistinė Respublika (1925-1991)
Ukrainos Tarybų Socialistinė Respublika (1922-1991)
Uzbekijos Tarybų Socialistinė Respublika (1925-1991);
USSR - Union of Soviet Socialist Republics

žiniasklaida: žinių sklaidimo priemonės – radijas, laikraščiai, internetas; *news media*

plėšikas: kas užsiima vagimu, banditas, grobikas; *robber*

saugumiečiai: priklausantis slaptajai policijai; *member of the secret police KGB*

Lietuvos Laisvės kovotojų sąjunga: Lietuvos nepriklausomybės siekusi pagrindžio grupė, veikusi sovietų 1940 - 1941 m. ir nacių 1941–1944 m. okupuotoje Lietuvoje.

kolaborantai: tie, kurie padeda okupantams karo metu. Lietuvoje jie slaptajai policijai pasakydavo, jei kiti lietuviai pasielgdavo taip, kaip sovietų valdžia nenori; *collaborator*

Leokadija ir Pranas Gečiai: turėjo bunkerį, kuris buvo saugumiečiams išduotas. Todėl partizanai juos nužudė. Jie manė, kad Gečiai pasakė saugumiečiams, kur yra bunkeris. Dabar manoma, kad tą bunkerį išdavė kitas žmogus .

naciai: totalitarinė Vokietijos politinė partija, susikūrusi 1919 m. ir valdžiusi Vokietiją 1933 - 1945 m. Pagrindinis nacionalsocializmo vadas buvo Adolfas Hitleris; *nazi*

Užsienio reikalų ministerija: dalis vyriausybės, atsakinga už ryšius su kitom valstybėm; *Ministry of Foreign Affairs*